

Selvevaluering 2017

Selvevaluering af Baunehøj Efterskoles strategiske arbejde i 2017 i henhold til skolens værdigrundlag.

Skolens bestyrelse skal i henhold til loven og skolens vedtægter hvert andet år godkende en plan for selvevaluering af skolens virksomhed set i lyset af værdigrundlaget.

Vores værdigrundlag er

*”Baunehøj Efterskole er en historisk-poetisk skole,
der arbejder ud fra et grundtvigsk livssyn”.*

I 2016 besluttede skolebestyrelsen, at selvevalueringen 2017 skal tage udgangspunkt i **Strategi 2018** nærmere betegnet strategiens tre pejlemærker

- 1. Den fortællende skole: Oplysning for livet*
- 2. Den faglige skole: Forberedelse til ungdomsuddannelse*
- 3. Den fælles skole: Dannelse til fællesskab gennem handling og forskellighed*

Denne plan er retfærdiggjort i og med, at Strategi 2018 skal ses som en praktisk udmøntning af værdigrundlaget. Eller, igen mere præcist, den praktiske udmøntning af værdigrundlaget, som skolens folkelige bagland og medarbejdere syntes bedst i 2013, da strategien blev udformet og vedtaget.

Da formålet med selvevalueringen er at undersøge, hvorvidt og hvordan skolen i 2017 lever op til sit værdigrundlag, skal det bemærkes at denne rapport *ikke* er en evaluering af Strategi 2018 i sin helhed, men af hvorledes strategiarbejdet i 2017 har bidraget til at skolen lever op til sit værdigrundlag. Vi vil løbende vende tilbage til denne sammenhæng mellem strategi og værdigrundlag.

Form og metode

Hverken loven eller Undervisningsministeriets anbefalinger lægger op til en særlig form eller metode for selvevaluering med henblik på værdigrundlaget. I planen fra december 2016 er metoden i korte vendinger skitseret således:

- 1. Den fortællende skole: Spørg eleverne*
- 2. Den faglige skole: Spørg lærere og elever*
- 3. Den fælles skole: Beskriv tiltag og den nuværende situation*

Vi har derfor stillet nuværende og tidligere elever en række spørgsmål til strategiens første og andet pejlemærke, lærerne er desuden blevet spurgt til det

andet, mens forstanderen, der også har forfattet rapporten, efter samtaler med elever og medarbejdere har evalueret det tredje pejlemærke.

Fokus for evalueringen har været **i hvor høj vi grad lever op til vores værdigrundlag gennem arbejdet med de tre pejlemærker.**

1. Den fortællende efterskole: Oplysning for livet

Som det helt centrale element i en grundtvigsk efterskole og ikke mindst en historisk-poetisk skole, står fortællingen. Og fortællingen – lærernes og elevernes evner til fortælle – har været helt fremme i forreste række i det strategiske arbejde siden 2013 og ikke mindst i 2017. Et iøjefaldende nyt initiativ er navngivningen af og fortællingerne ved vores 8 gravhøje på grunden: **Tinghøj**, der fortæller om folket og demokratiet på Baunehøj, I Danmark og i verden; **Lyshøj**, der fortæller om Prometheus der stjal ilden fra guderne til menneskene og om oplysningen i den europæiske og danske tradition; **Frejas høj** der fortæller om frugtbarhed, kærlighed og venskab, **Yggdrasils høj** der fortæller om tiden og historien og visdommen, der ifølge den nordiske mytologi er indlejret i dette livets træ; **Elverhøj** der fortæller om det gådefulde og det farlige i livet i almindelighed og efterskolelivet i særdeleshed, **Gerda Müllers Høj** der fortæller om skolens historie som husholdningsskole og håndens dannelse; **Guldhøj** som fortæller – med Grundtvigs ord - at "Guld betyder glæde/og glædelig er hver en dag/der leves til Guds velbehag/om end vi måtte græde", men også at ikke alt hvad der skinner, er guld og at man har brug for sit fulde nærvær for at kende forskel på det ægte og falske guld; og endelig **Alle Heltes Høj** hvor vi mindes og fejrer vores helte - levende og døde, personlige og fælles helte.

Dette er imidlertid ikke skriftet til at gøre rede for højenes brug i fortællingen, eller for alle de andre aktiviteter, der har med fortællingen at gøre.

Vi har lavet en undersøgelse blandt de to seneste årgange af elever om hvordan de oplever skolens fortælling og i hvor høj grad vi lever op til det. 58 elever har svaret.

Spørgsmål og svar – undersøgelse af tidligere elevers oplevelse af fortællingen på Baunehøj Efterskole.

Følgende spørgsmål handler om, hvorvidt du har oplevet Baunehøj Efterskole, som et sted, hvor de store meningsgivende temaer sættes på dagsordenen og diskuteres fordomsfrit og respektfuldt. Derudover handler om din forståelse af skolens værdier.

1. I hvor høj grad oplever du, at vi på Baunehøj Efterskole taler sammen om hvad der skal til for at skabe gode fællesskaber?

Eleverne svarer: 89,95 % i gennemsnit

2. I hvor høj grad oplever du, at vi taler sammen om det gode liv, fx om følelser, ungdomsproblemer, fremtidsdrømme?

Eleverne svarer: 76,14 % i gennemsnit.

3. I hvor høj grad oplever du, at vi taler sammen om "livets store spørgsmål" fx inden for etik, moral og religion?

Eleverne svarer: 63,4 % i gennemsnit.

4. I hvilke fællesskaber på Baunehøj Efterskole oplever du, at du deltog i gode samtaler om ovenstående emner?

55,74 % af **eleverne svarer:**

I samtaler med dine nærmeste venner.

1,64 af **eleverne svarer:**

I det praktiske arbejde.

37,7 % af **eleverne svarer:**

I det store fællesskab (medborgerskab, morgensang o.l.).

Andre steder?

En elev svarer: *Jeg diskuterede det med mine venner efter de store samlinger. Jeg snakkede også med lærerne personligt om ovenstående. Det var nogle meget givende samtaler. Ud over det, så talte jeg nok meget med mig selv om det, altså inde i hovedet. Det var et fantastisk tidspunkt i mit liv, hvor jeg reflekterede meget over sådan nogle ting.*

En anden elev svarer: *Jeg talte generelt godt med alle. Hvis man ikke var super god e venner i forvejen kunne man jo bliver det.*

En tredje elev svarer: *[...] disse spørgsmål blev diskuteret stort set overalt.*

En fjerde elev svarer: *Særligt Bjørns danskhold.*

5. Værdigrundlaget for skolen er: "Baunehøj Efterskole er en historisk-poetisk skole, der arbejder ud fra et grundtvigsk livssyn". Hvor ofte i løbet af dit skoleår, har du oplevet at det har været tydeligt?

Eleverne svarer: 69,46 % i gennemsnit.

6. Hvilket af Baunehøj Efterskoles dannelsesmål forbinder du med "dannelse til fællesskab"?

Åndens dannelse

Håndens dannelse

Hjertets dannelse

47,54 af **eleverne svarer** rigtigt på spørgsmålet (det rigtige svar er *Hjertets dannelse*).

7. Hvilket af Baunehøj Efterskoles dannelsesmål er særligt i fokus i faget Jord til bord?

Åndens dannelse

Håndens dannelse

Hjertets dannelse

86,89 af **eleverne svarer** rigtigt på spørgsmålet (det rigtige svar er *Håndens dannelse*).

8. Hvilken af Baunehøj Efterskoles kerneværdier forbinder du med dette udsagn:

"Når vi på Baunehøj insisterer på, at alle skal blive gode til noget de ikke kunne i forvejen, er det for at vi skal opleve nye sider af os selv og at vi skal blive menneskeligt rigere"

Dygtighed

Troværdighed

Ligeværdighed

Gådefuldhed

63,3 % af **eleverne svarer** rigtigt på spørgsmålet (det rigtige svar er *Dygtighed*).

9. I hvor høj grad synes du, at følgende udsagn om ligeværdighed, afspejler virkeligheden på Baunehøj Efterskole?

"Alle har ret til at deltage i glæden og lykken, alle har gyldig billet til fællesskabet og det er hver enkeltes pligt at tage vare på og bidrage til fællesskabet."

Eleverne svarer: 85,04 % i gennemsnit

Delkonklusion, pejlemærke 1

Der er ingen tvivl om at vi arbejder rigtig meget med fortællinger og taler om værdier på Baunehøj Efterskole. De tidligere elever finder da også generelt at vi gør det i tilstrækkeligt omfang. Det afgørende vil imidlertid altid være i hvor høj grad vi **handler** efter værdier. Det handler i høj grad og ordentlighed og nysgerrighed fra medarbejdernes side. Og en evne til at forklare sammenhængen mellem vores værdier og handlinger i hverdagen og når det spidser til i konflikter mellem elever og medarbejdere.

2. Den faglige skole: Forberedelse til ungdomsuddannelse.

Hvorfor er høj faglighed og et fokus på elevernes overgang til ungdomsuddannelse en udmøntning af et værdigrundlag, der betoner at vi er en historisk-poetisk skole, der arbejder ud fra et grundtvigsk livssyn? Det korte svar er, at vi også ifølge værdigrundlaget *bare* er en efterskole og som sådan skal stå mål med den undervisning og vejledning der tilbydes i folkeskolen. Det lidt længere svar er, at den grundtvigske skole, skal være en skole for livet og at skolen dermed skal bringe eleverne videre også efter efterskolen. Måden vi forstår det historisk-poetiske er, at eleverne både skal kunne sætte sig ind i et stof – det historiske – og omsætte stoffet i handling og udtryk – det poetiske. Det er sandt at eleverne har brug for gode sociale og personlige kompetencer, men det er lige så sandt og vigtigt, at de er ilde stedt uden faglige kompetencer i sprog og matematik.

Hvis man skal skære det rigtigt hårdt op, så er det en udfordring for efterskoleformen som helhed, hvis mange vælger 10. klasse på efterskole som et ”slapperår”. Det er det, fordi såvel magtfulde interesseorganisationer som politikere heri ser det bekræftet, at de penge der bruges på efterskolernes 10. klasse kunne være brugt mere målrettet og effektivt andre steder i uddannelsessystemet. For Baunehøj er det særligt en udfordring, fordi vi mener, at det grundtvigske kommer til udtryk i et trefoldigt dannelsessyn: *det gælder ikke bare **håndens** og **hjertets** dannelse – det gælder også **åndens** dannelse!*

Derfor gav det rigtig meget mening i 2013 at lade det ene af strategiens 3 pejlemærker være faglighed og overgang til ungdomsuddannelse og en indforstået målsætning har da også været at løfte de boglige fags anseelse i elevernes øjne, sådan at – som det formuleres i Strategi 2018:

Alle elever der søger skolen, er motiverede for og indstillede på at dygtiggøre sig også i de boglige fag. Skolen søges blandt andet på grund af den boglige undervisnings høje kvalitet.

Hvordan motivation måles og sammenlignes over tid, ligger uden for denne rapport forudsætninger, men jeg har spurgt et udvalg af lærere om, hvordan de boglige fag og vejledningsindsatsen har udviklet sig i løbet af de seneste 4 år og i hvor høj grad de mener det er lykket at brande skolen som en skole med høj faglighed og fokus på overgang til ungdomsuddannelserne. Jeg har endvidere inddraget elevernes svar fra den årlige trivselsmåling i foråret 2017.

Udvikling i de boglige fag og uddannelsesvejledningen

Det gennemgående svar fra lærerne er, at de boglige fag generelt er rykket tættere på kernen af efterskolen: Vi gør mere ud af at vise den faglige efterskole frem i forbindelse med Åbent Hus-arrangementer, vi har indført en årlig faglig projektuge med fokus på uddannelse og job, vi har sat mere tid af til de skriftlige

opgaver i løbet af året og vi har systematiseret og prioriteret undervisningen af de fagligt udfordrede elever. Som det vigtigste har vi et veluddannet og opdateret korps af lærere, som år efter år træfsikkert og rutineret fører elever til afgangsprøver med rigtig gode resultater. Dette er fastholdt og udbygget gennem en prioriteret indsats i form af rekruttering og videreuddannelse. Også vejledningsindsatsen er blevet prioriteret gennem uddannelse og nye tiltag. Vi har i 2017 afholdt en række orienteringsaftener og arrangementer med henblik på at inspirere eleverne i deres uddannelsesvalg, ligesom at vi har haft samarbejde med ungdomsuddannelser, uddannelsesvejledernetværk og lokale virksomheder.

Elevernes indstilling og motivation

Oplevelsen i forhold til elevernes holdning til de boglige fag og deres overgang til ungdomsuddannelse er, at dette ikke har rykket sig markant. Billedet er fortsat, at kun cirka en fjerdedel af eleverne kommer med et udtalt behov for at blive klar til en ungdomsuddannelse. Paradoksalt nok udtaler mellem 75 og 80 procent af tidligere elever, at de *bliver* mere klar til ungdomsuddannelse, hvad enten det var et mål for dem da de startede eller ej. Denne tendens bekræftes i landsdækkende målinger af tidligere efterskoleelevers frafald på ungdomsuddannelserne.

Og selv om en stor del af eleverne kommer til skolen uden særlig motivation for de boglige fag, er det tydeligt, at en mindre gruppe til gengæld kommer med et klart ønske om at hæve deres faglige niveau for at kunne komme ind på og/eller overkomme en bestemt ungdomsuddannelse. Endvidere har vi oplevet en stigning i antallet af elever med andre end isoleret faglige udfordringer, fx angst, depression, stress, autisme og psyko-emotionelle vanskeligheder.

Delkonklusion, pejlemærke 2

Pejlemærket har i høj grad været med til at holde den ønskede balance, sådan at skolen *også* søges med henblik på faglig udvikling og overgang til ungdomsuddannelse. Pejlemærket har været med til at fastholde og udbygge den ordentlighed og professionalitet, der forventes af såvel den faglige undervisning som af vejledningsindsatsen på en kvalitetsefterskole.

3. Den fælles skole: Dannelse til fællesskab gennem handling og forskellighed

Strategiens tredje pejlemærke var i 2013 ikke mindst et forsøg på at handle på det dilemma, der består mellem på den ene side at bevare skolens særegne ånd, som er udtrykt i vores værdigrundlag og på den anden side gennem en skarp og tidssvarende profilering at bevare den tiltrækning af elever, som er den økonomiske forudsætning for skolens beståen. Udfordringen var og er stadig til en vis grad, at de unge og deres forældre i stigende grad syntes at tilvælge skoler med stærkt specialiserede linjer og at de brede, almene efterskoler tilsvarende havde og har svært ved at overleve i konkurrencen. De eksklusive, interesseorienterede syntes og synes at klare sig bedre end de inklusive,

medborgerskabsorienterede efterskoler. En af de muligheder vi drøftede frem mod vedtagelsen af Strategi 2018, var at lave deciderede linjer i stedet som i dag linjefag. Vi talte om at skære ned til tre linjer og gøre dem mere tydelige og specialiserede for at leve op til de unges ønsker om at tage på efterskole for at dyrke en bestemt interesse.

Med Strategi 2018 valgte vi i stedet at sælge skolen på det den er: en fællesskabsorienteret medborgerskabsskole. Og i stedet for at specialisere yderligere, ville vi vende specialiseringen på hovedet og trække medborgerskabet ind i linjefagene. Det kan udtrykkes i credoet: talent forpligter – eller at man skal dygtiggøre sig i noget bestemt for at kun bidrage til fællesskabet. Konkret skulle det være sådan, at eleverne brugte deres linjefag til at gøre noget for andre – Håndværk og Design laver møbler til skolen, Kokamok laver folkekøkken, hesteeleverne lærer de andre elever at ride, forfattereleverne laver valgfag i kreativ skrivning, Friluftsliv arrangerer orienteringsløb for hele skolen og for elever fra andre skoler, musikeleverne arrangerer åben scene og underviser i begynderguitar mm.

Dilemmaet mellem på den ene side at dyrke sig selv og sine egne interesser og på den anden side at have blik for det fælles bedste er i centrum ikke kun for den moderne efterskoleelev men for det moderne menneske og det er da heller ikke noget som kun angår linjefagene – det rækker ind i alt hvad vi gør. Håndteringen af det er selve ryggraden af den holdnings- og værdibaserede skole vi ønsker at skabe.

Der skal ikke her gøres rede for det lange træk og de mange forskellige initiativer, der er sat i værk fra 2013 til i dag, men jeg vil give et billede – måske et øjebliksbillede – af hvordan vi håndterer det dilemma i 2017.

Det vigtigste er selvfølgelig alle de ting vi har holdt fast i – at du stadig vælger skolen før du vælger linjefaget, at du ikke har adgang til din mobiltelefon de første 12 uger af skoleåret, at vi bakker op om hinanden ved at møde rettidigt og respektfuldt op til hinandens morgensange, synger med i koret, hilser på og taler med alle vi møder på vores vej gennem skoledagen, skaber en god stemning ved spisebordet til alle måltider, gør os umage med at løse vores fælles praktiske opgaver som madlavning og rengøring. Det er alle disse ting i hverdagen der gør en forskel.

Noget andet markant ved 2017 er de utroligt mange fællesarrangementer både på og uden for skolen, som vores elever deltager i og som er med til at give dem oplevelsen af at være i stærkt fællesskab. Fælleskoret har været mere i vælten end nogensinde før og vi har formået at blive en synlig del af lokalmiljøet med optrædener i Kulhuse og Jægerspris. Højskolearrangementer, der følger fagenes fire fællestemaer – natur, identitet, globalt medborgerskab og samfundskritik – til

dørs, sangaftener med og uden gæster og mange andre fælles begivenheder er også med til at skabe den fælles referenceramme, som gør at *alle* baunehøjelever har en oplevelse af at være en del af en årgang og ikke blot tilfældige enkeltforbrugere i det samme indkøbscenter.

For skoleåret 2016-17 vil jeg fremhæve et enkelt eksempel, der på det fineste illustrerer vores ambition om at skabe rammer for, at eleverne i kraft af deres individuelle talent kan skabe noget for andre, der får betydning for det store fællesskab. To dygtige musikelever tog fat i Kristian Damgård og fik lov til at starte et valgfag i kor. Med nogen hjælp fra Kristian – men først og fremmest på deres eget initiativ og i kraft af deres egen store arbejdsindsats – fik de indøvet 3 firstemmige satser ind med 20 elever. Det var en stor oplevelse både for eleverne og for de mange tilhørere, der i løbet foråret og sommeren 2017 fik lejlighed til at høre dem. Og det var et stærkt indslag i skolens samlede kor-program på Baunehøj on Tour og ved lignende arrangementer.

Et andet eksempel er en fantastisk pakistansk aften, hvor vores enlige pakistanske elev fik trukket en gruppe af elever – samt en flok af venner og bekendte fra hans netværk af pakistanere i Danmark – ind i organiseringen af et rollespilsbryllup, som endte med at blive en af årets bedste fester.

Desuden blev 2017 året, hvor Baunehøj Efterskole indtog sin naturlige plads på Folkemødet i Allinge. Tyve elever repræsenterede skolen og lavede blandt andet forumteater med De Radikales Morten Østergaard og Enhedslistens Jakob Sølvhøj.

I skoleåret 2017-18 har to af skolens nyeste lærere, Ronja Røskva Andersen og Kirstine Kolling Hansen taget ansvaret for at tilføre ny energi til elevernes folkestyre. Fællesmødet er blevet til et Bauneting og de ugentlige fællesmøder køres i dag af Baunerådet, som er et udvalg af elever valgt i husgrupperne. Tilgangen er at lærerne giver en ramme – blandt andet er der nogle faste mødepunkter og ritualer, som giver møderne et distinkt særpræg – som eleverne overtager og tager ansvaret for, sådan at de kan tage deres egne møder, træffe deres beslutninger og iværksætte handlinger og aktiviteter uden lærernes umiddelbare indblanding. Ofte må medarbejdere trækkes på banen for at virkeliggøre Baunetingets ønsker – hvis regler skal laves om, hvis planer skal ændres eller hvis penge skal bruges – men sådan er virkeligheden både på en efterskole og de fleste andre steder i samfundet. Desuden sætter Baunetinget projekter i søen som kører helt uafhængigt af medarbejderne.

Delkonklusion, pejlemærke 3

2017 har været et godt år for fællesskabet på Baunehøj Efterskole, blandt andet fordi vi arbejder målrettet, strategisk med at udvikle det. Både på det vigtige plan der handler om ligestilling i dagligdagen og på det plan, hvor eleverne udvikles

og udfordres til at blive aktive og samvittighedsfulde medborgere, har vi fastholdt gamle dyder og taget nye skridt til at holde dannelsen til folkestyre og ligestilling vital.

Afsluttende bemærkninger

Værdigrundlaget

*”Baunehøj Efterskole er en historisk-poetisk skole,
der arbejder ud fra et grundtvigsk livssyn”.*

er fra 2010.

Det holdes alene aktuelt og i live ved at skolens bagland og medarbejdere – herunder især skolens ledelse sætter det i spil, til diskussion og ind i mellem, som denne rapport er et udtryk for, evaluerer om det rent faktisk trækker ud i praksis og i bevidstheden hos dem det hele drejer sig om eleverne.

Rapportens forfatter, som også er skolens forstander, mener at det med denne rapport er godtgjort, at det faktisk er tilfældet at værdigrundlaget lever og har det godt både i teori, praksis og bevidsthed.

Om det kunne leve bedre, anderledes, mere – eller om det måske ovenikøbet er for meget af det gode – vil jeg overlade til skolens engagerede bagland, medarbejdere og elever at vurdere.

Ulrik Goos Iversen